

Реферат на тему: "Есхіл — життя і творчість"

Есхіл

Реферат на тему:

Есхіл — життя і творчість

Зміст

* 1 Біографія

* 2 Творчість

o 2.1 Твори, що не збереглися

* 3 Драматургічна майстерність

* 4 Філософія і світогляд

* 5 Стиль і мова

* 6 Афоризми

* 7 Література

Есхіл

ЕСХІЛ (???????, Aeschylus) (525--456 до н. е.), давньогрецький трагік, автор класичної трагедії, перший із трьох великих афінських трагіків V ст. до н.е.

Біографія

Звістки про життя Есхіла відомі головним чином з життєпису, що міститься у складі рукопису його трагедій XI ст. Згідно цих даних, Есхіл народився в 525 до н.е. в сусідньому з Афінами містечку Елевсині, його батьком був Евфоріон, що належав до стародавньої афінської аристократії, еупатридів. Есхіл воював з персами у Марафонській битві (490 до н. е., цей факт із гордістю відзначається у його епітафії), де загинув його брат Кинагир, брав участь також у битві при Саламіні (480 до н. е.), оскільки розповідь про цей бій у "Персах" швидше за все належить очевидцеві, і, ймовірно, при Платеях (479 до н. е.). За молодості Есхіла, за часів упадку Пісістратидів, Афіни були малозначним містом, але йому довелось стати свідком триумфу демократичного ладу, який вивів Афіни на провідне місце в грецькому світі, що сталося після греко-перських воєн. Вперше Есхіл взяв участь у змаганні трагіків бл. 500 до н.е., під час першої Олімпіади, разом з Хірилом й Пратином, але перший приз йому вдалося здобути тільки в 484 до н. е., коли йому виповнилось сорок один рік. У 472 одержав першу нагороду за трилогію, що включала "Персів", у 467 перемогла фіванська тетралогія; у 463 — тетралогія про Данаїд, у 458 — шедевр "Орестея", єдина грецька трилогія, що дійшла до нас. Есхіл здобував перше місце щонайменше 13 разів і 15 посмертно (що було можливо лише тому, що як виняток його п'єси були допущені до повторних постановок). Афіняни дуже високо цінували його твори. Про це можна судити вже з того, що після його смерті в Афінах була прийнята ухвала, що всякий бажаючий поставити п'єсу Есхіла "одержить хор" від влади (тобто отримає дозвіл

зробити постановку драми на святі Діонісій). Есхіл кілька разів (471-469) їздив на Сицилію і ставив там свої драми, а також склав трагедію "Етнянки" на честь заснування Етні тираном Гієроном, тодішнім правителем Сіракуз. Переказ про те, начебто в 468 до н.е. Есхіл залишив Афіни, тому що його обурих успіх молодшого суперника Софокла, очевидно недостовірний, бо у 467 до н.е. Есхіл уже знову в Афінах на постановці своєї трагедії "Семеро проти Фів". Після 458 до н. е. Есхіл знову поїхав до Сицилії, де помер у м. Гелі в 456 до н.е. Надгробний напис вважається твором самого поета:

Тут, у землі хлібодайної Гели, упокоївсь навіки
Житель афінський — Есхіл, Евфоріона син.
Довговолосі мідійці змогли оцінить його силу,
А марафонські гай і плем'я — свідки відваги його.

Як і всі трагіки до Софокла, він сам виконував ролі у своїх драмах, але наймав також і професійних акторів. Вважається, що саме Есхіл зробив надзвичайно важливий крок у розвитку драми, ввівши в дію другого актора.

Творчість

Погруддя Есхіла

Есхіл об'єднував свої трагедії в трилогії (тетралогії з додатковою сатиричною драмою), присвячені спільній темі, наприклад долі роду Лайя. Невідомо, чи був він першим, хто почав створювати подібні єдині трилогії, однак використання саме такої форми відкривало широкий простір для думки поета і стало одним з чинників, що дозволили йому досягти досконалості. Вважається, що Есхіл був автором дев'яноста драм, назви 79 нам відомі; з них 13 — сатиричних драми, що звичайно ставилися як доповнення до трилогії. Хоча до нас дійшло тільки 7 трагедій, їхній склад визначився в результаті ретельного добору, зробленого в останні століття античності, де вони були у шкільному читанні, і тому їх можна вважати кращими або найбільш типовими плодами поетичного дарування Есхіла. Кожну з цих трагедій варто згадати особливо.

* "Перси" ("Persai"), єдина історична драма, що дійшла до нас з усієї грецької літератури, описує поразку персів при Саламіні в 480 до н.е. Трагедія була написана через вісім років після цих подій, тобто в 472 до н.е. і була частиною трилогії, що не зберегася.

* "Прометей закутий" ("????????? ????????", "Prometeus desmotes"). Щодо часу постановки трагедії "Прометей закутий" даних немає. Одні вчені вважають її належної до раннього періоду творчості, інші, навпаки, до пізнього. Імовірно, це була частина трилогії, присвяченої Прометею.

* Трагедія "Семеро проти Фів" ("???? ???? ??????", "Hepta epi Thebas"), поставлена в 467 до н.е., є викладом історії синів Едіпа, Етеокла й Полініка. Це завершальна частина трилогії, перші дві трагедії були присвячені Лайю і його синові Едіпу. (Ди. Семеро проти Фів.)

* Трагедія "Благальниці" ("Hiketides") викладає історію п'ятидесяти дочок Даная, що забажали втікти з Єгипту, щоб не виходити за своїх двоюрідних братів, синів

Єгипта, і знайшли притулок в Аргосі. Через велику кількість архаїзмів ця трагедія довгий час вважалася найранішим зі збережених творів Есхіла, однак папірусний фрагмент, опублікований 1952, дозволяє датувати її приблизно 463 до н.е.

* Трилогія "Орестея" була написана в 458 до н.е. і складається з таких частин:

- о "Агамемнон" ("????????"),
- о "Жертва біля гробу" ("Хоефори", "????????", "Choeforoi"),
- о "Евменіди" ("????????", "Eumenides").

Збереглося також понад 400 уривків з творів, до яких відкриття папірусів час від часу додають нові. Разом з іншими фрагментами й античними свідченнями вони часто проливають додаткове світло на творчість великого афінського драматурга, якого уже древні називали "батьком трагедії". Есхіл мав заслуженне визнання як у своїх сучасників, так і в нащадків. Під безпосереднім впливом Есхіла знаходилися Софокл і Евріпід, Арістофан визнав його першість, деякі з його трагедій послужили прототипами для творів римських поетів Еннія, Акція, Сенеки. В елліністичну епоху його твору вже не ставилися; ними займалися лише граматики й історики літератури. На драматургів Нового часу Есхіл вплинув за допомогою трагедій Сенеки. Відомий ще з часів Ренесансу, він збудив особливий інтерес у XVIII ст. Сильний вплив Есхіла спостерігався в період романтизму. Англійські поети (Байрон, Шеллі, Кітс) створили і поширили уявлення про "прометеїзм". Наприкінці XIX ст. трагедії Есхіла знову вийшли на сцену і ставляться до наших днів, особливо "Орестея", у центрі якої знаходяться "вічні" моральні проблеми: вибір між обов'язком і родинним почуттям, право на помсту і її можливі границі, відповідальність людини за прийняте рішення. Вплив Есхіла на мистецтво був меншим, ніж на поезію.

Твори, що не збереглися

* Дві частини тетралогії, що містила "Перси" і сатирична драма, зв'язана сюжетно:

- о Трагедія "Финей" ("Fineus").
- о "Главк Понтійський" ("Gloukos Pontieus").
- о Сатирична драма "Прометей-вогненосець" ("Prometeus Pyrkaeus").

* "Прометей розкутий" ("Prometeus lyomenos").

* Дві частини фіванської тетралогії, з якої збереглися "Семеро проти фів" і сатирична драма, зв'язана сюжетно:

- о "Лай" ("Laios").
- о "Едип" ("Oidipus")
- о Сатирична драма "Сфінкс".

* Сатирична драма "Протей" ("Proteus"), тема якого була узята з Одиссеї.

* "Мірімідоняни" ("Myrmidones"), трагедія, нещодавно відкрита завдяки знахідкам папірусів.

* Сатирична драма "Рибалки" ("Diktyulkoi").

* Дві частини трилогії, до якої входили "Благальниці":

- о "Єгиптяни" ("Aigyptioi").
- о "Данаїди" ("Danaides").

- * "Етнеянки" ("Aitnai" або "Aitnaiai").
- * "Ніоба".
- * "Кассандра".
- * "Етеокл".
- * "Клітемнестра".
- * "Фрініх".

Драматургічна майстерність

Есхіл став справжнім творцем грецької трагедії. Коли він починав писати, трагедія являла собою переважно ліричний хоровий твір і, цілком ймовірно, складалася з хорових партій, що зрідка переривалися репліками, якими обмінювалися проводир хору (корифей) і єдиний актор (утім, по ходу драми він міг грати кілька ролей). Есхіл удосконалив драматичну техніку: обмежив участь, а отже, і значення хору; увів на сцену другого актора, що уможливило розвиток дії і пожвавлення діалогу. Доля хору завжди залучена до трагедії, результат драми певною мірою торкається і його учасників. Таким чином, Есхіл використовує хор як додаткового актора, а не просто як коментатора подій. Пісні хору, що переплітаються з епізодами, утворюють величне тло, вони передають безпосереднє відчуття трагічної ситуації, створюють настрій тривоги і жаху і часом містять указівку на моральний закон, що є прихованою пружиною дії. Використовував нові виразні засоби: блискучі описи (битва під Саламіні, падіння Трої), барвисті оповідання, що становлять події, які відбуваються або всередині палацу ("Агамемнон"), або далеко від місця основної дії ("Перси"); діалог у формі коротких питань і відповідей. Використовував сценічні паузи ("Ніоба", "Прометей закутий", "Кассандра" в "Агамемноні") для створення відповідного настрою. Велику роль у трагедіях Есхіла грали музичні елементи, як хорові, так і сольні партії. Есхіл удосконалив також акторський склад і урізноманітвив маски. Екзотичні костюми акторів у "Благальницях" і "Персах", описи іноземних звичаїв свідчать про інтерес поета до варварського світу.

Основною рисою драматургії Есхіла є її велич. Ці риси відбиті також у характерах героїв. У збережених творах можна простежити шляхи розвитку творчості поета: від п'єс, позбавлених дії, заповнених в основному партіями хору, з одноманітними характерами діючих осіб ("Благальниці"), до трагедій з виразним розвитком дії й індивідуалізованих образів героїв ("Орестея"). Герої Есхіла зазвичай монументальні; вони відчувають сильні пристрасті, мужні, сила волі наполегливо веде їх до мети.

Філософія і світогляд

Трагедії Есхіла перейняті морально-релігійними ідеями. Поет намагався примирити традиційну грецьку міфологічну етику з новою мораллю, релігійний світогляд з світським. Прагнучи досягнути таємниці людської долі і діянь. Він вірив, що людськими прагненнями керує провидіння і що навіть боги не можуть протистояти долі. Людина, упоєна занадто великою могутністю і багатством, легко піддається почуттю переваги, що підштовхує її до злочину. Кара за провину падає на винуватця і весь його рід. Есхіл робить людину відповідальною за власні дії. Страждання, згідно Есхілу, є єдина школа

життя, що учить "помірності".

Найбільшим досягненням Есхіла було створення глибоко продуманої теології. Відштовхуючись від грецького антропоморфного політеїзму, він прийшов до ідеї єдиного вищого божества, майже цілком позбавленого антропоморфних рис ("Благальниці"). У теології Есхіла божественне керування світобудовою поширюється також і на царство людської моралі. Тому божественні сили незмінно карають гріхи і злочини людей. Дія цієї сили не зводиться до воздаяння за зайве благополуччя, як думали деякі сучасники Есхіла: належним чином використане багатство аж ніяк не спричиняє загибелі. Однак занадто благополучні смертні виявляють схильність до сліпої омани, божевілля, що, своєю чергою, породжує гріх або самовпевненість і в підсумку призводить до божественного покарання і загибелі. Наслідки такого гріха часто сприймаються як спадкоємні, що передаються усередині родини у вигляді родового прокльону, однак Есхіл дає зрозуміти, що кожне покоління робить свій власний гріх, тим самим викликаючи до життя родовий проклин. У той самий час покарання не є сліпим і кровожерливим воздаянням за гріх: людина навчається через страждання, так що страждання слугує позитивній моральній задачі.

Стиль і мова

Стиль і мова Есхіла узгоджені зі змістом. Висока патетичність впливає з добору слів і їхнього зв'язку. Есхіл створює неологізми, барвисті метафори й описи. Проте мова простих людей, що з'являються в його трагедіях, — повсякденна і зрозуміла. І все ж сьогоdnішнього читача здивує не стільки образна мова Есхілової трагедії, скільки її ритмічне впорядкування. Різні метричні одиниці, переплітаючись навіть у межах одного й того самого рядка, творять своєрідну ритмічну канву, що створює певні труднощі для перекладачів.

Афоризми

* "Незаздрисна доля того, кому ніхто не заздрить".

* "Мудрий той, хто знає не багато, але потрібне".

Література

* Есхіл. Трагедії / Переклади з давньогрецької А. Содомори та Бориса Тена. — Київ: Дніпро, 1990. — 320 с. ISBN 5-308-00717-9.